Prehrambena industrija Vindija d.o.o.
Međimurska ulica 6
42000 Varaždin

Udruga RUKA,
sektor kooperanata Vindije.

Predmet:
Zajednički prijedlog kooperanata za povećanje otkupne cijene kozjeg mlijeka

Poštovani,

Obraćamo Vam se zbog sve zahtjevnijih uvjeta proizvodnje kozjeg mlijeka, uzrokovanih trenutačnom geopolitičkom situacijom, kontinuiranim rastom troškova te brojnim izazovima s kojima se proizvođači suočavaju. Vjerujemo da ste i sami upoznati s rastom cijena energenata i ostalih troškova proizvodnje u 2026. godini koja ne pokazuje nikakve znakove usporavanja. Tijekom godine pažljivo smo pratili razvoj situacije, nadajući se stabilizaciji tržišta i smanjenju troškova. Upravo zbog toga nismo ranije pokretali pitanje povećanja otkupne cijene. Međutim, dodatne poteškoće donijela je i pojava kuge malih proizvođača u lipnju, koja je opravdano postala prioritet te privremeno stavila ostale probleme u drugi plan.

Kako se približavamo kraju godine, postaje sve očitije da izazovi s kojima se suočavamo nisu prolaznog karaktera, naprotiv, njihov se utjecaj na održivost proizvodnje sve više osjeća. Smatramo stoga da je pravo vrijeme za otvoren i konstruktivan razgovor o trenutačnim uvjetima otkupa te mogućnostima prilagodbe otkupne cijene stvarnim troškovima proizvodnje.

Posebno bismo željeli istaknuti nekoliko ključnih problema koji izravno utječu na poslovanje naših gospodarstava:

Klimatske promjene: Suočavamo se sa sve većim naporom u proizvodnji voluminoza, potrebne su dodatne obradive površine i više uloženog rada da bi se proizvela potrebna količina. Poneki proizvođači nisu uspjeli osigurati dovoljno stočne hrane za zimu pa će im upravo taj manjak stvoriti dodatan trošak. Zabrinjavajuća je i činjenica da neka gospodarstva već sada troše zalihe sijena prvotno namijenjene zimskim mjesecima.
Kompenzacije od strane države za štetu od suše su minimalne, po hektaru nedovoljne za kupnju 1 bale sijena.
Klimatske promjene osjećamo i u padu proizvodnje mlijeka što je za nas direktan financijski udar.

Uz sve navedeno, važno je istaknuti i iznimno zahtjevne uvjete rada tijekom ljetnih mjeseci. Ekstremno visoke temperature dodatno otežavaju svakodnevne obaveze, od mužnje i hranidbe koza do pripreme stočne hrane. Unatoč temperaturama koje dosežu i do 35 stupnjeva, rad u stajama i poljima ne može se odgoditi. Takvi uvjeti zahtijevaju izniman fizički napor.

- **Cijene energije**: Od početka sezone rada na poljima, u ovoj godini došlo je do blagog rasta cijena goriva koje se uz sve intenzivniji rast nastavilo dosad. Trenutačno imamo 85 % skuplji plavi dizel nego što je bio u jesen 2025. Također se poskupljenje dizela prenijelo i na druge stavke koje su nam izričito potrebne za posao. Poskupila su ulja i maziva za traktore, dostava stočne hrane, dostava dijelova za traktore te muzna oprema.
  Poskupio je i plin, što se odmah odrazilo na cijenu dušičnih gnojiva. Trenutno su skuplja za 100 % u odnosu na jesen 2025. Poskupilo je i sušenje kukuruza koji je prošle jeseni bio po 190 €, sada je 270 € (povećanje od 40 %) te je u najavi dodatno povećanje cijene zbog suše i slabijeg prinosa.
  Sve navedeno nas dovodi do zaključka da će smjesa za koze u 2027. dodatno poskupjeti, a to znači još veće financijsko opterećenje.

- **Inflacija:** Posljednje povećanje cijene mlijeka bilo je krajem 2024. godine u iznosu od 0.06 € uz varijabilna 1-3 centa koje su neki proizvođači uspjeli dobiti u 2025. U 2026. primjećujemo jako mali broj ostvarivanja te premije. To je i očekivano zato što nije realno planirati rast od 30 % svake godine, godinu za godinom. Ako zbrojimo inflacije u 2024-2026. njihov kumulativ je 11-12 % što znači da je „blagotvoran“ efekt povećanja 0.06 € (7-8 % od cijene u 2024.) jednostavno nestao.
-
- **Rast plaća:** Medijalna plaća u Hrvatskoj u 2024. godini iznosila je 1156 €, dok je sadašnja u 2026. 1346 € što je rast od 190 € (16.4 %). To je više od inflacije koja je ukupno 12 %.
  Unatoč *svakodnevnom* radu i velikom trudu koji ulažemo u proizvodnju, mnogi od nas nisu u mogućnosti osigurati sebi i članovima svoje obitelji plaće koje bi bile usporedive s hrvatskim prosjekom. Važno je naglasiti da naš rad *ne* traje uobičajenih 40 sati tjedno. Ovakva proizvodnja traži svakodnevnu prisutnost i rad *svih sedam dana tjedno*, uz vrlo ograničene mogućnosti korištenja godišnjeg odmora. Kako očekivati da ćemo nastaviti ulagati svoj trud, vrijeme i sredstava u posao koji zahtijeva znatno više radnih sati, a pritom nam ne omogućuje ni prosječna primanja?

Smanjenje iznosa EU fondova: EU smanjuje financijske omotnice za poljoprivredu u narednim godinama i to stvara problem svim poljoprivrednicima u EU.
Trenutni natječaji za investicije u poljoprivredi su neisplativi. Povrat od 45 % je prenizak za sadašnje cijene mehanizacije i opreme. Pogotovo je prenizak za cijene gradnje staja ili bilo kakvih drugih objekata vezanih za poljoprivredu. Tu su, naravno, i troškovi konzultanta, projektanta, geodeta, građevinskog nadzora, komunalnog doprinosa, priključci struje i vode.
Naša proizvodnja ispada neisplativa jer ne može podnijeti financiranje preostalog iznosa investicije od 55 %.
Iznosi izravnih plaćanja ostali su isti tijekom posljednjih deset godina i s te strane nemamo nikakav rast kojim bi kompenzirali ili ublažili svoje financijske gubitke.
Potpore za koze su simbolične, 7-8 € po grlu, a najavljeno je povećanje na 10 €. Na prethodnim sastancima razgovarali smo o tome kako mliječne krave dobiju puno veću potporu po grlu. Zaključili smo da bi bilo pravedno kad bi se mliječne koze izjednačile s njima. Međutim, svjesni smo da se to neće dogoditi u skorije vrijeme. Pokušali smo preko raznih kanala, također u suradnji s Vama, ali odgovor Ministarstva poljoprivrede je da je to trenutno neprovedivo. Posljednje što smo učinili u vezi stoga jest da je Savez ovčara i kozara uputio dopis ministarstvu tražeći da nas uvrste u iznimno osjetljive sektore zajedno s mliječnim kravama. Svjesni smo da Vindija ne može utjecati na odluke i rad Ministarstva poljoprivrede, niti to tražimo. Sve ovo navodimo kako bi Vam ukazali da nam je povećanje cijene mlijeka jedini dodatni izvor financijskih sredstava.
Povećanje cijene je neophodno u sljedećoj sezoni. Trenutačna cijena mlijeka uz sadašnje troškove od nas stvara robove na vlastitom dvorištu. Svjesni smo da su vaši troškovi vezani uz otkup, preradu i plasman mlijeka također porasli, no smatramo da teret poskupljenja *ne mogu snositi isključivo proizvođači*. Mnogi od nas već su dosegnuli granice financijske izdržljivosti, zbog čega vjerujemo da je nužno razmotriti povećanje otkupne cijene, ali i prilagodbu maloprodajne cijene mlijeka. Cijene prehrambenih proizvoda su jako porasle i mediji najavljuju dodatan rast u 2027. god. Sada je MPC kozjeg mlijeka u trgovini 2.55 € s PDV, a toliko dajemo za kruh od 600 grama, za kojeg je uloženo manje rada nego za 1 l našeg mlijeka. Uloženo je i manje sirovine, na kraju krajeva. To je samo jedan od mnogobrojnih primjera.

Cijena mlijeka: Prosječnu otkupnu cijenu kozjeg mlijeka nažalost ne znamo i nije javno dostupna. Na stranicama TISUP-a navode se samo cijene kravljeg mlijeka. U udruzi smo proveli dobrovoljnu i anonimnu anketu među članovima. Pitanje u anketi odnosilo se na prosječan iznos otkupne cijene mlijeka u 2026. godini. Glasalo je 25 članova, po njihovim glasovima srednja otkupna cijena mlijeka na razini udruge je **0.81 € bez pdv**. Ne tvrdimo da je ta cijena stvarna zato što se nisu

izjasnili svi članovi udruge, ali želimo istaknuti da je najveći broj glasova imala kategorija **0.80-0.85 €.** U tu kategoriju bi trebali spadati proizvođači srednje veličine kojih je najviše jer ne ostvaruju maksimalnu premiju na količinu tijekom cijele godine. U udruzi imamo i male proizvođače koji tvrde da je njihova otkupna cijena niža od 0.80 €, zbog nepostignuća premije na količinu. Veliki proizvođači se kreću u rasponu otkupne cijene od 0.84 do 0.91 € zato što postižu istoimenu premiju. U niže navedenoj tablici, koju smo dobili od HAPIH-a, vidi se koliko mlijeka proizvede koja „klasa" proizvođača. Iz tih tablica može se zaključiti da je nemoguće da se sva količina mlijeka otkupljuje po maksimalnoj cijeni, značajne količine mlijeka dolaze od malih i srednjih proizvođača.

	Broj proizvođača prema godišnjoj proizvodnji mlijeka (kg/god)					
Godina	do 25.000 kg	25.001 - 50.000	50.000 - 75.000	75.000 - 100.000	100.000 - 125.000	više od 125.000 kg
2023	65	17	9	6	4	2
2024	49	15	10	1	6	4
2025	32	16	6	8	4	2

Ukupno isporučena količina prema godišnjoj proizvodnji mlijeka (kg/god)					
do 25.000 kg	25.001 - 50.000	50.000 - 75.000	75.000 - 100.000	100.000 - 125.000	više od 125.000 kg
797.892	580.569	521.337	532.586	436.762	275.379
522.773	550.998	612.852	84.506	683.277	539.742
385.173	605.998	346.308	698.807	458.233	332.583

Na stranicama HAPIH-a navodi se da je u 2025. godini ukupno proizvedeno 2.827.102 l kozjeg mlijeka, od čega je Vindija otkupila 88.5 % - 2.500.885 l.

Tablica 19. Isporučene količine kozjeg mlijeka po mljekarama (kg)
Delivered quantitiesof goat's milk per dairy (kg)

Mljekara Dairy	**Količina (kg)** Quantity (kg)					**Udio (%) 2025.** Share (%) in 2025.
	2021.	**2022.**	**2023.**	**2024.**	**2025.**	
VINDIJA d.o.o.	3.501.977	3.275.762	2.895.926	2.657.101	2.500.885	88,5
SIRANA GLIGORA d.o.o.	131.054	77.847	65.390	0	0	0,0
SIRANA IPAK d.o.o.	33.407	19.020	24.893	19.778	10.728	0,4
BIOGAL d.o.o.	73.799	73.218	86.931	69.246	40.612	1,4
PAŠKA SIRANA d.d.	0	73.159	0	0	0	0,0
AMBIENT PARK D.O.O.	0	0	0	211.480	170.182	6,0
OPG NIKICA ŽAMPERA	16.637	0	0	0	0	0,0
OPG MORAVEC	72.209	0	0	0	0	0,0
SIRANA "OPOR"	12.153	0	0	0	0	0,0
PUĐA d.o.o.	3.589	0	0	0	0	0,0
Balinice Mljekara "DOBRO JUTRO"	18.717	0	3.770	515	0	0,0
TRADICIJSKI SIREVI d.o.o.	0	0	0	0	625	0,0
Vesna Loborika d.o.o	18.231	36.995	67.615	34.363	27.274	1,0
HORIZONT d.o.o	0	0	0	1.665	0	0,0
O.G. LETEC d.o.o.	0	0	0	0	76.796	2,7
Ukupno / Total	**3.881.773**	**3.556.001**	**3.144.525**	**2.994.148**	**2.827.102**	**100,0**

Izvor / *Source*: HAPIH i Ministarstvo poljoprivrede

Proizvodnja i isporuka kozjeg mlijeka najveća je u Varaždinskoj i Koprivničko-križevačkoj županiji koje u otkupu sudjeluju s 72,2 % od ukupno isporučene količine kozjeg mlijeka u Hrvatskoj. U Varaždinskoj županiji nalazi se najveći broj proizvođača kozjeg mlijeka (tablica 20 i 21).

Također smo proučavali strukturu proizvođača u 2025. godini. Iz nje smo zaključili da ostali otkupljivači imaju u prosjeku proizvođače u rasponu od 600-35000 l godišnje. Ukupno su otkupili 326.217 l mlijeka. Ako usporedimo otkupljene količine mlijeka s brojem isporučitelja svake pojedine mljekare, ispada da su

246.978 l mogli otkupiti iz klase proizvođača od 25-50000 l godišnje, dok je preostalih 79.239 l od malih proizvođača ispod 25000 l godišnje. Sve ostalo su Vindijini proizvođači, oni u prosjeku proizvode 46.298 l mlijeka godišnje.

Tablica 18. Broj proizvođača kozjeg mlijeka po mljekarama
The number of goat milk suppliers per dairy

Mljekara Dairy	**Broj proizvođača** No. of suppliers					**Udio (%) 2025.** Share (%) in 2025.
	2021.	**2022.**	**2023.**	**2024.**	**2025.**	
VINDIJA d.o.o.	109	102	84	68	54	78,3
SIRANA GLIGORA d.o.o.	7	5	3	0	0	0,0
SIRANA IPAK d.o.o.	1	1	1	1	1	1,4
BIOGAL d.o.o.	8	9	11	9	4	5,8
PAŠKA SIRANA d.d.	0	1	0	0	0	0,0
AMBIENT PARK D.O.O.	0	0	0	5	5	7,2
OPG NIKICA ŽAMPERA	1	0	0	0	0	0,0
OPG MORAVEC	1	0	0	0	0	0,0
SIRANA "OPOR"	1	0	0	0	0	0,0
PUĐA d.o.o.	6	0	0	0	0	0,0
Balinice Mljekara "DOBRO JUTRO"	2	0	1	1	0	0,0
TRADICIJSKI SIREVI d.o.o.	0	0	0	0	1	1,4
Vesna Loborika d.o.o	3	3	3	2	2	2,9
HORIZONT d.o.o	0	0	0	1	0	0,0
O.G. LETEC d.o.o.	0	0	0	0	2	2,9
Ukupno / Total	**139**	**121**	**103**	**87**	**69**	**100,0**

Izvor / *Source*: HAPIH

Zaključak:
Broj proizvođača kozjeg mlijeka kontinuirano se smanjuje, a taj zabrinjavajući „trend“ ne pokazuje znakove usporavanja. Uz nepovoljnu otkupnu cijenu mlijeka, takvom stanju pridonosi i niz kriza koje su posljednjih godina pogodile poljoprivredni sektor – od pandemije koronavirusa i rata u Ukrajini do aktualnih gospodarskih izazova, koji dodatno ugrožavaju dugoročnu održivost proizvodnje.

Slijedi još jedna usporedba, iz ne tako davne prošlosti, kad su mladi ljudi u kozarstvu vidjeli svoju svijetlu budućnost.
Pred nama je 2027. godina, pa idemo se vratiti unatrag 10 godina, u 2017. Na službenim stranicama HAPIH-a navodi se da je 2017. godine bilo **107** proizvođača kozjeg mlijeka i ukupno je otkupljeno **3.226.177 kg** mlijeka. To je bila rekordna godina što se tiče proizvodnje mlijeka. Uspoređujući troškove proizvodnje te otkupnu cijenu 2017. vidimo da je proizvodnja bila daleko profitabilnija nego danas.

Za ovu usporedbu koristimo provjerene podatke jednog proizvođača mlijeka koji je među većima u kontinuitetu od 10 godina, tako da je u cijeni uključena premija na količinu. Spomenuti ćemo samo nekoliko osnovnih stavki. Cijene su iz knjigovodstvene arhive OPG-a.

Cijene	**2017.godina**	**Kraj 2026.godine(2027.)**	**Razlika (rast)**
Smjesa za koze	0.27 € bez PDV	0.35 € bez PDV	29 %
Plavi dizel	0.47 € bez PDV	1.1 € bez PDV	134 %
Doprinosi nositelja OPG-a	210 €	400 €	93 %
Medijalna neto plaća u Hrvatskoj	715 €	1345 €	88 %
Prosječna godišnja cijena mlijeka	0.71 € bez PDV	0.91 € bez PDV	28 %

Državni zavod za statistiku na svojim stranicama sadrži kalkulator inflacije, ukupna inflacija od 2017. god do rujna 2026. god iznosi 43 %, dodajmo još da mi tražimo povećanje cijene mlijeka za 2027. Prema podacima MMF-a za Hrvatsku u 2027. predviđa se inflacija u iznosu od 3%, što nas dovodi do zbroja od 46 %.

Cijena iz 2017. godine (0.71 €) uvećana za iznos inflacije od 46 % iznosi 1.036 € bez PDV.
Navedeni OPG bi sada trebao imati otkupnu cijenu veću za 13 centi (12 %) da bude na istoj vrijednosti svoje proizvodnje kao u 2017.

Doprinosi i plaće su u 10 godina narasli značajno (90 %) što je više od inflacije (46 %), a cijena mlijeka je narasla samo 28 %.

U 2027. godini se najavljuje ponovno povećanje plaća i doprinosa.

Postavljamo si pitanje: Na koji način da mi konkuriramo s plaćom jednom običnom radniku koji radi 40 sati tjedno?

Mala usporedba kroz tablicu, koliko više mlijeka trebamo proizvesti da možemo pratiti rast doprinosa i plaće, proizvodnja više mliijeka znači dodatan rad, troškove i samo se vrtimo u krug.

Iznos doprinosa	**Godina**	**Cijena mlijeka**	**Potrebna količina mlijeka za plaćanje**
210 €	2017.	0.71 €	296 l
400 €	2026.	0.91 €	440l (+144 l)
Iznos medijalne plaće			
715 €	2017.	0.71 €	1007 l
1345 €	2026.	0.91 €	1478 l (+471 l)

Da bi bili u mogućnosti platiti trenutne doprinose i plaće s količinom mlijeka koja je za to bila potrebna u 2017. godini cijena mlijeka treba biti 1.35 € po litri bez pdv-a. To je razlika na trenutnu cijenu + 0.44 € (40 %). Dakle, kako bismo pratili korak s inflacijom, trenutna cijena mlijeka navedenog gospodarstva bi trebala biti veća 12 %. Da idemo u korak s rastom plaća cijena treba biti veća za 40 %. Naš prijedlog je da se postojeća prosječna otkupna cijena digne za **26 %** , što je sredina između rasta plaća i rasta inflacije.

Prema našoj anketi srednja otkupna cijena je 0.81 € bez pdv * 26% = **0.21 €.**

Ovaj dopis upućujemo Vam s iskrenom nadom da ćemo zajedničkim razgovorom, razumijevanjem i suradnjom pronaći prihvatljivo rješenje koje će omogućiti daljnju održivost proizvodnje kozjeg mlijeka.

Vjerujemo da nam je svima u interesu očuvati domaću proizvodnju, postojeća gospodarstva i dugogodišnju suradnju koju smo zajedno gradili. Naš cilj nije samo osigurati pravednije uvjete poslovanja, već i spriječiti daljnje smanjenje broja proizvođača te postupno gašenje ove vrijedne grane poljoprivrede.

Nadamo se da ćemo zajedničkim naporima pronaći način da kozarstvo u Hrvatskoj ne postane djelatnost koja polako nestaje, već grana poljoprivrede koja ima svoju budućnost, perspektivu i nove generacije proizvođača.

Unaprijed zahvaljujemo na razumijevanju i spremnosti na dijalog te se nadamo Vašem pozitivnom odgovoru.

S poštovanjem,
Udruga RUKA – kooperanti Vindije